

ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ СПІВВІДНОШЕННЯ КОМПОНЕНТІВ НА ПРОНИКНІСТЬ ВОДЕНЬВМІСНИХ ГАЗІВ

Брем В.В., Кожухар В.Я., Буга С.П., Шолудько Ю.І., Червонюк В.В.
Одеський національний політехнічний університет, м. Одеса

Мета роботи пошук матеріалів для одержання мало фторидних флюсів та розробка оптимальних складів для електрошлакового переплаву (ЕШП). Необхідність пошуку й розроблення нових типів флюсів, що володіють зниженою проникливістю водню в процесі переплаву, залишається однією з актуальних завдань надалі вдосконалюванні ЕШП. Для вивчення проникності воденьвмісних газів досліджено фізико-хімічні основи проникності водню флюсових розплавів стандартних флюсів. Розроблено методику експериментального вивчення й кількісної оцінки воденьзахисних властивостей флюсових розплавів у відкритих процесах ЕШП за допомогою безрозмірного параметра Q_H (показника наводення переплавляемого металу). Показано, що величина Q_H , в основному, (для заданих умов переплаву) залежить від конкретного сполучення обраної складу флюсу й марки переплавляемого сталі. Установлено, що величина Q_H пропорційна значенню $\sqrt{P_{H_2O}}$, у якому P_{H_2O} – вологість цехової атмосфери. З урахуванням зазначеної залежності уведений параметр Q_H^o (наведений показник наводеності переплавляемого металу), що відповідає умовам проведення плавок у стандартних умовах (при температурі атмосферного повітря в 25 °С і його відносної вологості в 50 %).

Для порівняння одержаних результатів і вибору оптимальних складів проведено переплави зі стандартними і дослідними флюсами. Для цього після переплавлення сталі марки 08X18H10T визначені величини Q_H^o для 8 найпоширеніших флюсів на основі системи $CaF_2 - CaO - Al_2O_3 - SiO_2$. Виявлено, що з дослідженого ряду флюсів кращі воденьзахисні властивості (мінімальне значення Q_H^o) має флюс АНФ-14, а гірші – флюс АНФ-7.

Стосовно переплаву сталі 08X18H10T експериментально досліджені воденьзахисні властивості деяких дослідних флюсів, які було обрано головним чином на основі систем $CaO - SiO_2$, $CaF_2 - CaO - SiO_2$, $CaO - Al_2O_3 - Al_2O_3$ з різними добавками РЗЕ.

На основі отриманих результатів зроблено пошук нових флюсових композицій зі зниженої проникності водню, а також подальше дослідження механізму впливу добавок гідридоутворюючих елементів на схильність конструкційних сталей до утворення водневих тріщин.

Знайдено оригінальні флюсові склади, що забезпечують зниження значення Q_H^o у порівнянні із кращими стандартними флюсами, які і рекомендуються для промислового освоєння. Випробування розроблених складів наплавлених флюсів на основі фторидно-оксидних систем на дослідній установці дали позитивні результати та будуть використані на промислових підприємствах України для електрошлакового переплавлення конструкційних легованих сталей спеціального призначення.